

СИЛАБУС навчальної дисципліни

Рисунок

1. Основна інформація про дисципліну

Тип дисципліни: обов'язкова **Форма навчання:** денна/заочна

Освітньо-професійний ступінь: молодший бакалавр

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 014 Середня освіта

Освітня програма: Середня освіта: образотворче мистецтво

Рік навчання: 1,2 **Семестр:** I, II, IV

Кількість кредитів (годин): 11 кредитів = 330 годин

I семестр 4/120 (аудиторні 60 г.: 6 - лекції; 52 - практичні; 60 - самостійна робота)

II семестр 5/150 (аудиторні 74 г.: 4- лекції; 68 - практичні; 76 - самостійна робота)

IV семестр 2/60 (аудиторні 24 г.: 2- лекції; 20 - практичні; 36 - самостійна робота)

Мова викладання: українська

2. Інформація про викладача (викладачів)

ПІБ: Кара Олександр Дмитрович,

Науковий ступінь, вчене звання, посада: заслужений художник України, доцент кафедри музичного та образотворчого мистецтв ІДГУ.

Moodle/GoogleClassroom: _

<http://moodle.idgu.edu.ua/moodle/course/view.php?id=1227>

Кафедра: кафедра музичного та образотворчого мистецтв.

Робочий e-mail: alex.karatrojni@gmail.com

Години консультацій на кафедрі: середа, 14.40-16.00

3. Опис та мета дисципліни

Дисципліна «Рисунок» є обов'язковим компонентом підготовки здобувачів вищої освітнього ступеня «молодший бакалавр» зі спеціальністі 014 Середня освіта освітньої програми «Середня освіта: образотворче мистецтво» та спрямована на формування і розвиток загальних та спеціальних (фахових) компетентностей у відповідності до ОПП.

Метою викладання навчальної дисципліни «Рисунок» є професійна підготовка фахівця з високим рівнем художньої майстерності і самостійного творчого вирішення завдань, сприяння розвитку образного і абстрактного мислення, оволодіння образотворчою грамотою, удосконалення творчих здібностей студентів. Завдання курсу: навчити студентів основам рисунка в зображені предметів навколошнього середовища, рослинного і тваринного світу, людини; надати знання з основ теорії рисунка, особливостей його художньої мови, основ перспективи та анатомії; навчити практичних вмінь і навичок роботи в різних графічних техніках; вчити застосовувати здобуті знання,

вміння та навички в галузі образотворчого мистецтва у вирішенні творчих, навчально-виховних завдань.

Дисципліна включає в себе лекційний курс і цикл практичних (лабораторних) занять, які вивчаються протягом семестру. Завдання для самостійної роботи дублюють завдання робот в аудиторії. Успішне виконання завдань для самостійного виконання проявляє рівень засвоєння матеріалу, який було опрацьовано з викладачем в аудиторії. При вивченії всіх розділів програми передбачається виконання студентами екзаменаційної роботи (робіт). Екзаменаційні роботи виконуються, як правило, індивідуально на, спеціально запланованих, практичних заняттях та у позанавчальний (самостійна робота) час. Як форма контролю проводиться екзамен (залік) і кафедральний перегляд всіх робіт, виконаних студентами на практичних (лабораторних) заняттях та самостійно.

Екзаменаційні (залікові) роботи естетично оформляються, підписуються і після оцінювання на кафедральному перегляді в кінці семестру здаються для зберігання в кабінет або на кафедру.

4. Результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Середня освіта. Образотворче мистецтво».

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Знати та вміти:

- правильно компонувати групу предметів в заданому форматі з врахуванням розміщення джерела світла;
- підібрати відповідний масштаб зображення; проаналізувати та передати пропорції та конструктивну будову зображуваних предметів;
- розібрати натюрморт по тону (тіні особисті та падаючі, передача об'ємів засобами світлотіні);
- добитися тонової цільності та узгодженості всіх ділянок зображення; - володіти технікою використання графічного матеріалу.
- показати знання основних законів грамотного малювання (компонування, пропорції, лінійно-конструктивна побудова, тіні особисті та падаючі, передача об'ємів, техніка штрихування та плями, загальне художнє враження);
- цілісно сприймати і вміти зобразити на папері групу різних по формі, розміру, тональності, матеріальності предметів, з яких побудовано постановку;
- вміти передавати просторові плани в інтер'єрі та складному натюрморти, використовуючи виразні можливості художніх графічних матеріалів;
- виконувати начерки оточуючих предметів правильно передаючи пропорції, характер, особливості моделі використовуючи зображенальні можливості лінії та тону.
- вміти проаналізувати особливості анатомічної будови голови конкретної людини та зобразити її в малюнку. Виявити конструктивно-анатомічну структуру (виступи скулових кісток, западини очей, носо-губні складки). Виявити матеріальність (бліск очей, фактуру волос, особливості шкіри обличчя);
- виконувати начерки та замальовки голови людини в різних положеннях, передаючи характер, рух, пропорції голови, конструктивну будову основи форми голови.
- знати основні закономірності будови людського тіла: пропорційні співвідношення частин та цілого, характер форми кісток та їх вплив на пластичну характеристику людського тіла;
- знати основні методичні принципи передачі фігури людини в малюнку: чітка поетапність виконання рисунка, анатомічно обґрунтована побудова „каркасу“ форми фігури людини, її стійка постановка в рисунку, правильне визначення пропорцій частин та цілого, правдива передача характерних особливостей моделі, активне, переконливе трактування об'ємної форми; уважна деталізація зображення та його цільність;

- знати поняття про стійку і нестійку рівновагу фігури людини, поняття про лінію та центр тяжкості, площу опору;
- виконувати начерки та замальовки людей в русі;
- вміти використовувати теоретичні знання та практичні навички з малюнка в педагогічній та творчій роботі вчителя.

5. Структура дисципліни

I (ПЕРШИЙ) СЕМЕСТР – всього 4 кредити

(120 год.: 6 лекц., 52 практичні (лабораторні), 60 самост.)

Тема 1. Рисунок як основа образотворчого мистецтва.

Загальні методичні установки.

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (2 год.):</p> <p>1. Навчальна дисципліна «Рисунок» як провідна дисципліна професійної і практичної підготовки: предмет, об'єкт, мета та завдання курсу.</p> <p>2. Види рисунку, виражальні засоби. Аналіз графічних робіт. Матеріали для малюнка. Техніка малюнка і виразні властивості матеріалів (вугілля, соус, сангіна, перо, пензель, фломастер). Технічні і фізичні властивості матеріалів.</p>	<p>1. Аккізов К. Учимся рисовать. Шаг за шагом – Хар'ков: Книжний Клуб «Клуб Семейного Досуга», 2010. – 128с.</p> <p>4. Кириченко М. А. Основи образотворчої грамоти. Навч. посібник. К.:Вища школа, 2002. – 190 с.</p> <p>5. Ли Н. Г. Рисунок. Основы учебного академического рисунка: Учебник. – М.: Эксмо, 2005. – 480 с. ил</p> <p>6. Ростовцев Н. Н. Рисунок. Живопись. Композиция. Текст : хрестомат.: учеб. пособ. для студ. худож.- граф. фак. пед. ин.-тов. М. : Просвещение, 1989. – 207 с.</p> <p>7. Кузин В.С. Рисунок. Наброски и зарисовки. Режим доступа http://www.alleng.ru/d/art/ris.018.htm</p> <p>8. Могилевцев В. Основы рисунка: Учебное пособие. СПб.: АРТИНДЕКС, 2007. 72 с.</p>
<p>Практичні (2 год.) 1.1 Техніки малювання.</p> <p>1. Вправи на вивчення технік та прийомів штрихування.</p> <p>2. Натюрморт, як один із жанрів живопису Методика роботи над групою предметів складної форми.</p> <p>3. Форми графіки в сучасних умовах.</p> <p>Завдання: зберіть інформацію щодо історичних початків матеріальної культури людства, на прикладі розвитку графічного мистецтва, зокрема рисунку (електронний варіант). терміни виконання: останній тиждень вересня; додаткові вимоги: відсутність плагіату</p>	<p>Література: [1, 4, 5, 6, 7, 9, 11, 12, 16].</p>
<p>Практичне (8 год.):</p> <p>Тема 1.2. Зображення групи гіпсових геометричних тіл (тональний малюнок).</p> <p>(Аркуш - формат А3, олівець). План (етапи виконання):</p> <p>1. Постановка натури. Виконання підготовчих начерків.</p> <p>2. Вирішення формату та положення картиною площини. Компонування зображення .</p> <p>3. Конструктивно-аналітична побудова форми. Виявлення об'ємів.</p> <p>4. Тональне рішення; виявлення світлотних взаємовідношень.</p> <p>5. Передача плановості натюрморту засобами світло-тонального рисунку.</p> <p>6. Узгодження «великої форми» та деталей.7. Деталізація та завершення роботи.</p>	

Самостійні (4 год.) .):
16].

Тема 1.2. Зображення групи гіпсовых геометричних тіл (тональний малюнок).

Література: [1, 4, 5, 6, 7, 9, 11, 12,

Тема 2. Зображення предметів умовно-плоскої та об'ємної форми.

Перелік питань/завдань, що виносиТЬся на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
Практичне (4 год.): .):	Література: [1, 4, 5, 6, 7, 9, 11, 12, 16].
2.1 Зображення гіпсовых геометричних тіл обертання (куб, шар, піраміда, конус...). (Аркуш - формат А4, олівець). План (етапи виконання).: 1. Виконання підготовчих начерків. 2. Компонування зображення на папері. 3. Конструктивно-аналітична побудова форми. 4. Виявлення об'ємів предметів, 5. Деталізація та узагальнення форми, завершення роботи.	
Практичне (6 год.):	Література: [1, 4, 5, 6, 7, 9, 11, 12, 16].
2.2. Зображення групи гіпсовых геометричних тіл (конструктивний малюнок). (Аркуш - формат А3, олівець). План (етапи виконання).: 1. Виконання підготовчих начерків. 2. Компонування зображення на папері. 3. Узгодження взаємозалежності перспективної побудови площин. 4. Конструктивно-аналітична побудова форми. Проведення додаткових площин перетину для виявлення об'ємів предметів. 6. Передача плановості натюрморту засобами лінійного рисунку. 7. Деталізація та завершення роботи над постановкою.	
Практичне (6 год.):	Література: [1, 4, 5, 6, 7, 9, 11, 12, 16].
2.3. Зображення гіпсового симетричного/ асиметричного орнаменту. (Аркуш - формат А3/А4, олівець). План (етапи виконання).: 1. Виконання підготовчих начерків. 2. Компонування зображення на аркуші. 3. Узгодження взаємозалежності перспективної побудови площин. 4. Конструктивно-аналітична побудова форми. 5. Узгодження взаємозалежності перспективної побудови площин. 6. Передача плановості натюрморту засобами лінійного/тонального рисунку. 7. Деталізація та завершення роботи над постановкою.	
Самостійні (18 год.) .):	Література: [1, 4, 5, 6, 7, 9, 11, 12, 16].
Тема 2.1 Зображення гіпсовых геометричних тіл обертання (куб, шар, піраміда, конуса)(4)..	
Тема 2.2. Зображення групи гіпсовых геометричних тіл (конструктивний малюнок) (4 год.)..	
Тема 2.3. Зображення гіпсового симетричного/ асиметричного орнаменту (4 год.).	
Тема 2.4. Зображення предметів побуту (6 год.)	

Тема 3. Малювання рослин, птахів та тварин.

Перелік питань/завдань, що виносиТЬся на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
--	---

Лекція (2 год.): 1. Роль начерків та замальовоків. Прийоми графічної передачі характерних видових ознак об'єктів рослинного світу. 2. Принципи роботи над анімалістичною тематикою. Початкові відомості про анатомічну будову птахів та тварин. Поетапність виконання начерку тварин.	1. Аккізов К. Учимся рисовать. Шаг за шагом – Харків: Книжний Клуб «Клуб Семейного Досуга», 2010. – 128с. 4. Кириченко М. А. Основи образотворчої грамоти. Навч. посібник. К.: Вища школа, 2002. – 190 с. 7. Кузін В.С. Рисунок. Наброски и зарисовки. Режим доступа http://www.alleng.ru/d/art/ris.018.htm 9. Техника рисунка карандашом. Режим доступа http://www.antigorod.com/paint/2764-tehnika-risunka-karandashom.htm .
Практичне (4 год.) : .: Тема 3.2. Зображення птахів та тварин (опудала, живі тварини). (Аркуш - формат А3/А4, олівець, вугілля, пастель). План (етапи виконання): 1. Постановка натури. Виконання підготовчих начерків 2. Вирішення формату та положення картинної площини. Компонування зображення натури. 3. Конструктивно-аналітична побудова форми згідно анатомії. Виявлення об'ємів. 4. Тональне рішення; виявлення світлотних взаємовідношень. 5. Узгодження «великої форми» та деталей. 6. Деталізація та завершення роботи.	Література: [1, 4, 5, 6, 7, 9, 11, 12, 16].

Самостійні (12 год.) :. **Література: [1, 4, 5, 6, 7, 9, 11, 12, 16].**
 Підготовка до модульного контролю (2 год.)
 Тема 3.1. Зображення рослин (кімнатні рослини, польові квіти) (4 год.).
 Тема 3.2. Зображення птахів та тварин (опудала, живі тварини) (6 год.).

Тема № 4. Натюрморт як жанр образотворчого мистецтва.

Перелік питань/завдань, що виносиТЬся на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
Практичні (10 год.): Тема 4.1. Зображення простого натюрморту (10 год.). (Аркуш - формат А2/А3, гр.олівець). План (етапи виконання).: 1. Постановка натюрморту. Виконання підготовчих начерків.2. Вирішення формату та положення картинної площини. Компонування зображення на аркуші. 3. Узгодження взаємозалежності перспективної побудови площин. 4. Конструктивно-аналітична побудова форм. Проведення додаткових площин перетину для виявлення об'ємів предметів. 5. Виявлення об'ємів предметів натюрморту засобами роботи «від великої форми». 6. Передача плановості натюрморту. 7 Виявлення характеристик різних фактур предметів та драперій. 7. Деталізація та завершення роботи над постановкою.	Література: [1, 4, 5, 6, 7, 9, 11, 12, 16].
Практичні (10 год.): Тема 4.2. Зображення простого натюрморту з різних за фактурою предметів. (Аркуш - формат А2/А3, гр.олівець). План (етапи виконання).:	Література: [1, 4, 5, 6, 7, 9, 11, 12, 16].

1. Постановка натюрморту. Виконання підготовчих начерків.
2. Вирішення формату та положення картиної площини. Компонування зображення на папері.
3. Узгодження взаємозалежності перспективної побудови площин.
4. Конструктивно-аналітична побудова форм. Виявлення об'ємів предметів натюрморту.
5. Тональне рішення; виявлення світлотних взаємовідношень різних фактур.
6. Передача плановості натюрморту.
7. Деталізація та завершення роботи над постановкою.

Практичні (4 год.+2 консульт):

Література: [1, 4, 5, 6, 7, 9, 11, 12,

16].

Тема 4.3. Зображення простого натюрморту з гіповою розеткою (екзамен).

(Аркуш - формат А2/А3, гр. олівець). План (етапи виконання):

1. Постановка натюрморту. Виконання підготовчих начерків.
2. Вирішення формату та положення картиної площини. Компонування зображення на папері.
3. Узгодження взаємозалежності перспективної побудови площин. Побудова розетки.
4. Конструктивно-аналітична побудова форм. Проведення додаткових площин перетину для виявлення конструкції предметів.
5. Виявлення об'ємів предметів натюрморту засобами роботи «від великої форми».
6. Тональне рішення; виявлення світлотних взаємовідношень.
7. Передача плановості натюрморту.
8. Деталізація та завершення роботи над постановкою.

Самостійні (16 год.)

Література: [1, 4, 5, 6, 7, 9, 11, 12, 16].

Тема 4.1. Зображення простого натюрморту (6 год.).

Тема 4.2. Зображення простого натюрморту з різних за фактурою предметів (4 год.).

Тема 4.3. Зображення простого натюрморту з гіповою розеткою (екзамен) (12 год.).

ІІ (ДРУГИЙ) СЕМЕСТР – всього 5 кредитів

(150 годин: 4 лекц., 68 практичні (лабораторні), 76 самост.)

Тема № 3. Рисунок предметів та оточуючого їх середовища.

Перелік питань/завдань, що виносиТЬся на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
Лекція (2 год.): Зображення складного натюрморту з різних за фактурою предметів.	1. Аккізов К. Учимся рисовать. Шаг за шагом – Харків: Книжний Клуб «Клуб Семейного Досуга», 2010. – 128с. 4. Кириченко М. А. Основи образотворчої грамоти. Навч. посібник. К.:Вища школа, 2002. – 190 с. 5. Ли Н. Г. Рисунок. Основы учебного академического рисунка: Учебник. – М.: Эксмо, 2005. – 480 с. ил 6. Ростовцев Н. Н. Рисунок. Живопись. Композиция. Текст : хрестомат.: учеб. пособ. для студ. худож.- граф. .фак. пед. ин.-тов. М. : Просвещение, 1989. – 207 с. 7. Кузин В.С. Рисунок. Наброски и зарисовки. Режим доступа http://www.alleng.ru/d/art/ris.018.htm 8. Могилевцев В. Основы рисунка: Учебное пособие. СПб.: АРТИНДЕКС, 2007. 72 с

Практичні (8 год.):

[16].

Тема 4.4. Зображення простого натюрморту в інтер'єрі. (*Аркуш - формат А2/А3, гр. олівець*).

План (етапи виконання):

1. Постановка натюрморту. Виконання підготовчих начерків.
2. Вирішення формату та положення картиної площини. Компонування зображення на папері.
3. Дотримання законів перспективної побудови інтер'єру.
4. Конструктивно - аналітична побудова натюрморту.
5. Тональне рішення; виявлення світлотних взаємовідношень.
6. Виявлення об'ємів предметів натюрморту засобами роботи «від великої форми».
7. Виявлення характеристик різних фактур предметів та драперій.
8. Передача плановості натюрморту.
9. Деталізація та завершення роботи над постановкою.

Література: [1, 4, 5, 6, 7, 9, 11, 12,

Практичні (6 год.): :

[1, 4, 5, 6, 7, 9, 11, 12, 16].

Тема 4.5. Зображення складного натюрморту з різних за фактурою предметів.

(*Аркуш - формат А2/А3, гр. олівець*). План (етапи виконання):

1. Постановка натюрморту. Виконання підготовчих начерків.
2. Вирішення формату та положення картиної площини. Компонування зображення.
3. Конструктивно-аналітична побудова натюрморту.
4. Узгодження взаємозалежності перспективної побудови площин.
5. Виявлення об'ємів предметів натюрморту засобами роботи «від великої форми».
6. Тональне рішення; виявлення світлотних взаємовідношень.
7. Передача плановості натюрморту.
8. Деталізація та завершення роботи над постановкою

Практичні (6 год.): .:

Література: [1, 4, 5, 6, 7, 9, 11, 12,

[16].

Тема 4.6. Зображення драперії на рамі. Світлотіньове і тональне вирішення.

(*Аркуш - формат А3/А4, олівець, вугілля, пастель*). План (етапи виконання):

1. Постановка натюрморту (драперії). Виконання підготовчих начерків.
2. Вирішення формату та положення картиної площини. Компонування зображення.
3. Конструктивно-аналітична побудова форми драперії.
4. Виявлення об'ємів засобами роботи «від великої форми».
5. Тональне рішення; виявлення світлотних взаємовідношень.
6. Деталізація та завершення роботи над постановкою

Практичні (6 год. +2 консульт):

Література: [1, 4, 5, 6, 7, 9, 11, 12,

[16].

Тема 4.7. Зображення складного натюрморту з предметів, різних за формою, фактурою і тоном (екзамен). (*Аркуш - формат А2, гр. олівець, вугілля, сангвін*). План (етапи виконання):

1. Постановка натюрморту. Виконання підготовчих начерків.
2. Вирішення формату та положення картиної площини. Компонування зображення.
3. Конструктивно-аналітична побудова натюрморту.
4. Узгодження взаємозалежності перспективної побудови площин.
4. Конструктивно-аналітична побудова форм. Проведення додаткових площин перетину для виявлення конструкції предметів.
5. Виявлення об'ємів предметів натюрморту засобами роботи «від великої форми».
6. Тональне рішення; виявлення світлотних взаємовідношень.
7. Передача плановості натюрморту.

8. Деталізація та завершення роботи над постановкою

Самостійні (30 год.):	Література: [1, 4, 5, 6, 7, 9, 11, 12, 16].
4. Підготовка до модульного контролю (4 год.)	
4.4. Зображення простого натюрморту в інтер'єрі (4 год.).	
4.5. Зображення складного натюрморту з різних за фактурою предметів (8 год.).	
4.6. Зображення драперії на рамі. Світлотіньове і тональне вирішення (4 год.).	
6.1. Зображення фігури людини (начерки, замальовки) (4 год.) .	
4.7. Зображення складного натюрморту з предметів, різних за формою, фактурою і тоном. Передача світлотіньових і тональних співвідношень (екзамен) (10 год.).	

Тема 5. Малюнок голови людини. Портрет.

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
Лекційні (4 год.): 1. Конструктивні основи форми голови. Пластична анатомія голови і шиї. Кості та м'язи голови і шиї. 2. Закономірності схематичного побудови форми черепа людини і обрубоочної гіпсової моделі голови людини з екорше, послідовність ведення роботи. 3. Малювання античних гіпсових голів. 4. Особливості малювання людини з натури. Портрет. Аналіз творів майстрів портрету.	2.Барча, Ене. Анатомия для художников. М.: Эксмо, 2004. – 344 с. 3. Баммес Г. Изображение фигуры человека / Пер. с нем. В.А. Виталса. – М.: «Сварог и К», 1999. – 336 с. 5.Ли Н. Г. Рисунок. Основы учебного академического рисунка: Учебник. – М.: Эксмо, 2005. – 480 с. ил. 6.Ростовцев Н. Н. Рисунок. Живопись. Композиция. Текст : хрестомат.: учеб. пособ. для студ. худож.-граф. фак. пед. ин.-тов. М. : Просвещение, 1989. – 207 с. 7.Кузин В.С. Рисунок. Наброски и зарисовки. Режим доступа 8.Могилевцев В. Основы рисунка: Учебное пособие. СПб.: АРТИНДЕКС, 2007. 72 с., 13.Гордон Л. Рисунок. Техника рисования головы человека/ Перевод с англ.Е. Зайцевой. – М.: Изд-во Эксмо, 2004. – 120с. 17.Чиварди Д. Изображение кисти и стопы. Искусство и техника М.: Эксмо, 2005.
Практичні (8 год.):	Література: [1, 2,3, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 13, 16].
Тема 5.1. Рисунок частин обличчя гіпсової маски Давида – зліпка зі скульптури Мікеланджело (око, ніс, вухо, рот). (Аркуш - формат А3/А4, гр.олівець,). План (етапи виконання): 1. Постановка натури (гіпсових зліпків). Вибір ракурсу, освітлення. 2. Компонування зображення на аркуші.3.Конструктивно-аналітична побудова форм. Проведення додаткових площин перетину для виявлення конструкції предметів. 4.Узгодження взаємозалежності перспективної побудови площин. 5.Виявлення об'ємів. 6.Тональне рішення; Узгодження «великої форми» та деталей. 7.Деталізація та завершення роботи над постановкою.	
Практичні (6 год.):	Література: [1, 2,3, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 13, 16].
Тема 5.2. Рисунок гіпсової античної голови (Аполлон, Венера, Діана). (Аркуш - формат А3, гр.олівець,). План (етапи виконання):	

1. Постановка натури (гіпсові форми). Вибір ракурсу, освітлення.
2. Компонування зображення на папері.
3. Конструктивно-аналітична побудова форм. Проведення додаткових площин перетину для виявлення конструкції предметів.
4. Узгодження взаємозалежності перспективної побудови площин.
5. Виявлення об'ємів засобами конструктивного/тонального малюнка.
6. Тональне рішення
7. Деталізація та завершення роботи над постановкою.

Практичні (6 год.): Література: [1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 13, 16].

Тема 5.3. Рисунок гіпсової античної голови середньої складності (Гомер, Платон, Сократ). Тональне вирішення. (*Аркуш - формат А3, гр.олівець.*). План (етапи виконання):

1. Постановка натури (гіпсові форми). Вибір ракурсу, освітлення.
2. Компонування зображення на папері.
3. Конструктивно-аналітична побудова форми згідно анатомії.
4. Проведення додаткових площин перетину для виявлення конструкції предметів.
5. Узгодження взаємозалежності перспективної побудови площин.
6. Виявлення об'ємів засобами конструктивного/тонального малюнка..
7. Тональне рішення; Узгодження «великої форми» та деталей.
7. Деталізація та завершення роботи над постановкою.

Практичні (4 год.): Література: [1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 13, 16].

Тема 5.4. Рисунок черепа людини. (*Аркуш - формат А3/А4, гр.олівець.*). План (етапи виконання):

1. Постановка натури (муляж). Вибір ракурсу, освітлення.
2. Компонування зображення на папері.
3. Конструктивно-аналітична побудова форми згідно анатомії.
5. Виявлення об'ємів засобами конструктивного /тонального малюнка..
6. Тональне рішення; Узгодження «великої форми» та деталей.
7. Деталізація та завершення роботи над постановкою.

Практичні (6 год.): Література: [1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 13, 16].

Тема 5.5. Рисунок гіпсової моделі голови людини – екорше.

(*Аркуш - формат А3, гр.олівець.*). План (етапи роботи):

1. Постановка натури. Вибір ракурсу, освітлення. Виконання підготовчих начерків
2. Вирішення формату. Компонування зображення на аркуші.
3. Конструктивно-аналітична побудова форми згідно анатомії.
4. Виявлення об'ємів засобами конструктивного/тонального малюнка
5. Тональне рішення; Узгодження «великої форми» та деталей.
6. Деталізація та завершення роботи.

Практичні (6 год.): Література: [1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 13, 16].

Тема 5.6. Рисунок голови натурника. (*Аркуш - формат А3, гр.олівець.*). План (етапи роботи):

1. Постановка натури. Вибір ракурсу, освітлення. Виконання підготовчих начерків
2. Вирішення формату та положення картинної площини. Компонування зображення натури.
3. Конструктивно-аналітична побудова форми згідно анатомії.
4. Виявлення об'ємів засобами конструктивного/тонального малюнка
5. Виявлення портретної подібності. Узгодження «великої форми» та деталей.
6. Деталізація та завершення роботи.

Практичні (4 год.): Література: [1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 13, 16].

Тема 5.7. Рисунок голови натурниці. (Аркуш - формат А3, гр.олівець.). План (етапи роботи):

1. Постановка натури. Вибір ракурсу, освітлення. Виконання підготовчих начерків
2. Вирішення формату та положення картинної площини. Компонування зображення натури.
3. Конструктивно-аналітична побудова форми згідно анатомії.
4. Виявлення об'ємів засобами конструктивного /тонального малюнка
5. Виявлення портретної подібності. Узгодження «великої форми» та деталей.
6. Деталізація та завершення роботи.

Самостійні (46 год)

Література: [1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 13, 16].

5. Підготовка до модульного контролю (4 год.).
- 5.1. Рисунок частин обличчя гіпової маски Давида – зліпка зі скульптури Мікеланджело (око, ніс, вухо, рот) Замальовки з натури.(10 год.).
- 5.2. Рисунок гіпової античної голови (Аполлон, Венера, Діана) (6 год.)..
- 5.3. Рисунок гіпової античної голови середньої складності (Гомер, Платон, Сократ). Тональне вирішення (6 год.).
- 5.5. Рисунок гіпової моделі голови людини – екорше (анфас або три чверті) (6 год.).
- 5.6. Рисунок голови натурника (6 год.).
- 5.7. Рисунок голови натурниці (6 год.).

IV (ЧЕТВЕРТИЙ) СЕМЕСТР – всього 2 кредити

(60 годин: 2 лекц., 20 практ. (лаборат), 36 самостійна робота)

Тема 5. Малюнок голови людини. Портрет. Тема 6. Зображення фігури людини.

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (2 год.):</p> <p>5.Методика роботи над зображенням портрету людини.</p> <p>Етапи роботи над малюнком голови людини. Передача вікових особливостей, стану і настрою в портретному зображенні. Психологічний портрет.</p> <p>6.Історичний контекст зображення фігур людини. Створення канону (система типових розмірів тіла). Розмір голови як одиниця виміру (модуль) канону. Каркас людської фігури. Особливості чоловічої та жіночої фігури. Етапи побудови фігури людини.</p>	<p>2.Барчаи, Ене. Анатомия для художников. М.: Эксмо, 2004. – 344 с.</p> <p>3. Баммес Г. Изображение фигуры человека / Пер. с нем. В.А. Виталса. – М.: «Сварог и К», 1999. – 336 с.</p> <p>5.Ли Н. Г. Рисунок. Основы учебного академического рисунка: Учебник. – М.: Эксмо, 2005. – 480 с. ил.</p> <p>6.Ростовцев Н. Н. Рисунок. Живопись. Композиция. Текст : хрестомат.: учеб. пособ. для студ. худож.-граф. фак. пед. ин.-тов. М. : Просвещение, 1989. – 207 с.</p> <p>7.Кузин В.С. Рисунок. Наброски и зарисовки. Режим доступа</p> <p>8.Могилевцев В. Основы рисунка: Учебное пособие. СПб.: АРТИНДЕКС, 2007. 72 с.,</p> <p>13.Гордон Л. Рисунок. Техника рисования головы человека/ Перевод с англ.Е. Зайцевой. – М.: Изд-во Эксмо, 2004. – 120с.</p> <p>17.Чиварди Д. Изображение кисти и стопы. Искусство и техника М.: Эксмо, 2005.</p>

Практичні (4 год.): 5.8. Рисунок голови людини з виразною анатомічною будовою. (Аркуш - формат А3, гр. олівець.). План (етапи роботи): 1. Постановка натури. Виконання підготовчих начерків 2. Вирішення формату та положення картинної площини. Компонування зображення натури. 3. Конструктивно-аналітична побудова форми згідно анатомії.. 4. Виявлення об'ємів засобами конструктивного/тонального малюнка 5. Виявлення портретної подібності. Узгодження «великої форми» та деталей. 6. Деталізація та завершення роботи.	Література: [1, 2,3, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 13, 16].
Практичні (4 год.): 6.2. Зображення рук людини (кисті). (Аркуш - формат А3, гр. олівець.). План (етапи роботи): 1. Постановка натури. Виконання підготовчих начерків. Компонування. 3. Конструктивно-аналітична побудова форми згідно анатомії. 4. Виявлення об'ємів засобами конструктивного/тонального малюнка 5. Узгодження «великої форми» та деталей. 6. Деталізація та завершення роботи.	Література: [1, 2,3, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 13, 16,17].
Практичні (8 год.): 5.9. Рисунок голови на передачу вікових особливостей. (Аркуш - формат А3, гр. олівець.). План (етапи роботи): 1. Постановка натури. Виконання підготовчих начерків 2. Вирішення формату. Компонування зображення натури. 3. Конструктивно-аналітична побудова форми згідно анатомії. 4. Виявлення об'ємів засобами конструктивного /тонального малюнка 5. Виявлення портретної подібності. Узгодження «великої форми» та деталей. 6. Деталізація та завершення роботи.	Література: [1, 2,3, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 13, 16,17].
Практичні (4 год. + 12 год. самост.): Література: [1, 2,3, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 13, 16,17]. 5.10. Портрет натурника з плечовим поясом (екзамен). (Аркуш - формат А2, гр. олівець.). План (етапи роботи): 1. Постановка натури. Виконання підготовчих начерків 2. Вирішення формату та положення картинної площини. Компонування зображення натури. 3. Конструктивно-аналітична побудова форми згідно анатомії. 4. Виявлення об'ємів засобами конструктивного/тонального малюнка 5. Виявлення портретної подібності. Узгодження «великої форми» та деталей. 6. Деталізація та завершення роботи.	Література: [1, 2,3, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 13, 16,17].
Самостійні (24 год. +12 год. для виконання екзаменаційної роботи) 5.Підготовка до модульного контролю (2 год.) 5.8. Рисунок голови людини з виразною анатомічною будовою (лінійно-конструктивне /тональне рішення) (8 год.). 6.2. Зображення рук людини (кисті) (6 год.). 5.9. Рисунок голови на передачу вікових особливостей (8 год.) 5.10. Портрет натурника з плечовим поясом/ Портрет натурника з руками (екзамен) (12).	

Основні інформаційні джерела:

1. Аккізов К. Учимся рисовать. Шаг за шагом – Харків: Книжний Клуб «Клуб Семейного Досуга», 2010. – 128с.,
2. Барчаи, Ене. Анатомия для художников (перевод с чехск.). М.: Эксмо, 2004. – 344 с.

3. Баммес Г. Изображение фигуры человека / Пер. с нем. В.А. Виталса. – М.: «Сварог и К», 1999. – 336 с.

Баммес Г. Анатомія для художників (на німец..)

<https://www.dropbox.com/sh/mks4lzip4j9lb1h/AABaTlwENqNj43iAW4me7kPka?dl=0>

4. Кириченко М. А. Основи образотворчої грамоти. Навч. посібник. К.:Вища школа, 2002. – 190 с.

5. Ли Н. Г. Рисунок. Основы учебного академического рисунка: Учебник. – М.: Эксмо, 2005. – 480 с. ил.

6. Ростовцев Н. Н. Рисунок. Живопись. Композиция. Текст : хрестомат.: учеб. пособ. для студ. худож.- граф. .фак. пед. ин.-тов. М. : Просвещение, 1989. – 207 с.

7. Кузин В.С. Рисунок. Наброски и зарисовки. Режим доступа
<http://www.alleng.ru/d/art/ris.018.htm>

8. Могилевцев В. Основы рисунка: Учебное пособие. СПб.: АРТИНДЕКС, 2007. 72 с., Режим доступа:

<https://dhsh1ufa.bash.muzkult.ru/media/2019/10/22/1265917244/Osnovyrisunka.Mogilevcev.pdf>

9. Техника рисунка карандашом. Режим доступа

<http://www.antigorod.com/paint/2764-tehnika-risunka-karandashom.htm>

10. Туманов, І.М. Рисунок, живопис, скульптура: теоретико – методологічні основи комплексного навчання : навч. посіб./ І.М.Туманов. – Львів : Аверс, 2010 . – 496 с. : іл..
<http://ep3.nuwm.edu.ua/19375/1/03-07-72%D0%9C.pdf>

Додаткові:

11. Беда Г.В. Основы изобразительной грамоты: рисунок, живопись, композиция: Учебное пособие для студентов педагогических институтов по специальности 21.09 «Черчение, рисование и труд». – 2-е изд., перераб. И доп. 12 – М.: Просвещение, 1981.

12. Виппер Б.Р. Графика//Введение в историческое изучение искусства.–М. Изобразительное искусство, 1985. – С. 10-90.

13. Гордон Л. Рисунок. Техника рисования головы человека/ Перевод с англ. Е. Зайцевой. – М.: Изд-во Эксмо, 2004. – 120с.

14. Дворник Ю.В. Жива вода рисунка / Ю. В. Дворник. – Тернопіль: Навч. Книга-Богдан, 2009. – 176 с.

15. Маховер К. Проективный рисунок человека М.: Смысл, 2006. – 158 с.

16. Рисунок и основы композиции: метод. рекомендации сост. : Н. А. Макознак, О. М. Березко, А. Д. Телеш. – Минск: БГТУ, 2013. – 97 с.

17. Чиварди Д. Изображение кисти и стопы. Искусство и техника М.: Эксмо, 2005. – 64с.

6 Політика курсу

Студенти і викладачі несуть спільну відповідальність за створення безпечного і сприятливого навчального середовища. Мобільні телефони та інші цифрові електронні пристрої мають бути вимкнені або переведенні у беззвукний режим. Студент мають право робити аудіозапис аудиторного заняття для свого особистого освітнього використання лише за погодженням викладача. Студент не має права розміщувати запис на веб-сайті чи іншому сторонньому ресурсі без письмової згоди викладача.

Комунікація та групова співпраця є важливими компонентами засвоєння знань професійних компетентностей під час курсу навчальної дисципліни. Тому для виконання вимог курсу студенти мають брати участь в усіх аудиторних заняттях, причому обов'язковим є виконання поставлених завдань.

Згідно з «Положенням про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ» студенти мають обов'язково бути присутніми на практичних (лабораторних) заняттях. Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав був відсутній на практичному занятті, має право на відпрацювання у двотижневий

термін після повернення до навчання. Студент, який не використав надане йому право у встановлений термін або пропустив заняття без поважних причин, отримує за кожне пропущення заняття 0 балів.

Студент має право в кінці заняття прибрати своє робоче місце та взяти участь у прибиранні аудиторії в якій відбувалось заняття. Виконання завдань в аудиторії мають продовження в процесі самостійної роботи. Деякі завдання є рекомендованим для кращого засвоєння навчального матеріалу. В межах самостійної роботи студент виконує пошукову та практичні роботи з теми, читає тексти, переглядає відео, відвідує виставки, збирає інформацію. Зацікавлений темою студент може розраховувати на консультацію. Викладач призначає консультацію в зручний для обох сторін час. Консультації можуть бути колективними чи індивідуальними.

Студент має право звертатися до викладача за додатковим поясненням матеріалу з теми чи змісту практичних завдань протягом робочого часу усно та по електронній пошті але не більше трьох разів.

Студенту, який взяв участь у виставці, мистецькому проекті з теми вивчення та виставив цю інформацію у соціальних мережах, має відповідні документи про участь додатково нараховується бали за кожен захід.

Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, мають в повному обсязі виконати додаткові індивідуальні завдання, попередньо узгодивши їх з викладачем. Присутність на модульній контрольній роботі та кафедральному перегляді є обов'язковою. У випадку відсутності студента на проміжному контролі з поважної причини, підтвердженої документально, йому призначається інша дата складання модульної контрольної роботи.

Виконані завдання, що представляє студент на кафедральній перегляд, мають бути охайними, оформленими згідно вимог та достойно презентованими. У зв'язку з виробникою необхідністю кількість годин на окремі завдання може бути змінена. Термін виконання завдання залежить від складності виконання.

Deadline (крайній термін) для виставлення поточної оцінки – останнє заняття навчальної дисципліни за розкладом. Якщо студент не виконав основні завдання, то вважається, що він не досяг програмних результатів навчальної дисципліни і не може допущений до підсумкового контролю.

Оцінка за екзамен та підсумкова оцінка виставляється за результатом кафедрального перегляду в день екзамену. Кафедральний перегляд з навчальної дисципліни за семестр, де відсутня форма звітності за навчальним планом, проводиться або на останньому занятті без додаткового оголошення, або за додатковим рішенням кафедри в назначений термін.

Політика академічної добросердісті.

Студенти мають дотримуватись правил академічної добросердісті відповідно до «Кодексу академічної добросердісті ІДГУ». Наявність академічного плаґіату в студентських роботах є підставою для виставлення негативної оцінки. Списування студентів під час проведення модульної контрольної роботи є підставою для дострокового припинення її складання та виставлення негативної оцінки.

Копіювання та запозичення елементів художньої виразності з метою дослідження особливостей роботи знаних майстрів допускається у практичній роботі. Наявність художнього плаґіату в екзаменаційних роботах є підставою для виставлення негативної оцінки.

7. Поточний, проміжний і підсумковий контролі

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного, проміжного контролю та підсумкового контролів (як загальна сума балів за окремі види).

Під час **поточного контролю** оцінюються відповіді та роботи студента на практичних заняттях, результати самостійної роботи, створення презентації до тем. Нарахування балів за поточний контроль відбувається відповідно до «Положення про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ» <http://idgu.edu.ua/wp->

content/uploads/2016/06/polozhennja_pro_ porjadok-ocinjuvannja-rivnja-navchalnyh-dosjahnenzi-zminamy.pdf

Модульна контрольна робота проводиться у формі письмової роботи або тестування (або письмової роботи) (на платформі Google Classroom). Модульна контрольна робота в тестовій формі містить 30 питань, відповіді на які дають можливість оцінити рівень оволодіння теоретичним матеріалом.

Зразок питань модульної контрольної роботи:

Вибрати правильні відповіді:

1. Художній образ – це:

- форма відображення митцем реальних об'єктів на площині, без відображення власних думок, почуттів, поглядів;
- форма відображення навколошнього світу, думок, почуттів митця яка втілена в інтерпретованому вигляді у авторському творі;
- форма відображення дійсності на площині, в об'ємі в тому вигляді, в якому вони існують в природі.

2. Видами образотворчого мистецтва є:

- графіка, живопис, архітектура, декоративно-прикладне мистецтво;
- портрет, живопис, композиція;
- графіка, дизайн, декоративно-ужиткове мистецтво.

3. Який вид мистецтва графіки репрезентує фото?

Підсумковий контроль.

Форма підсумкового контролю – екзамен.

В кожному екзаменаційному білєті 3 (три) питання. 2 питання – теоретичного плану (із переліку запропонованих). 3 складова – якість виконання «екзаменаційної» роботи (виконується частково на практичних заняттях та за рахунок самостійних годин).

Примірний перелік питань для контролю та самоперевірки.

1. Рисунок - основа образотворчого мистецтва. Види, цілі та завдання навчального малювання.
2. Положення художника до моделі і зображення.
3. Особливості рисунка предмета складної, комбінованої форми.
4. Яка різниця між копіюванням з зразка і зображенням з натури? Чому не можна навчитися малювати і писати тільки методом копіювання? Корисна роль копіювання.
5. Основні вимоги до композиційному розміщенню при малюванні з натури.
6. Об'ємні і просторові якості ліній і штриха в нарисі і тоновому рисунку.
7. Процес виконання малюнка: хід роботи від загального до деталей, узагальнення.
8. Закон тонових відносин і метод порівняння.
9. Особливості зорового сприйняття форми (роздільне бачення). Спеціальна «постановка «ока» на цілісність бачення при одночасному порівнянні.
10. Загальний тоновий стан натури і малюнка. Тоновий масштаб зображення.
11. Як передається в малюнку на образотворчій площині глибини, простір і матеріал?
12. Строкатість (дрібність) і цілісність зображення. Причини того і іншого.
13. Світлотінь. Основні градації світлотіні. Що позначають поняття: відблиск, світло, півтінь, рефлекс?
14. Принцип побудови форми предметів при малюванні з натури. Поняття «конструкція», «пропорції».
15. Начерки і замальовки. Основні цілі, завдання, техніка. Чим відрізняється тривалий малюнок від начерку?
16. Види начерків і їх характеристики.
17. Що таке допоміжні лінії побудови форми? Дати приклади.

18. Повітряна перспектива. Закони повітряної перспективи.
19. Яка методична послідовність роботи над малюнком гіпсової голови?
20. Які основні закономірності будови форми голови людини?
21. Які закономірності пропорційного членування голови на частини?
22. Пластичні особливості голови і окремих деталей (ніс, губи, очі, вуха та ін.).
23. Пластична анатомія носа. Закономірності будови форми носа. Послідовність і особливості виконання малюнка носа.
24. Пластична анатомія очі. Закономірності будови форми очі. Послідовність і особливості виконання малюнка очі.
25. Пластична анатомія вуха. Закономірності будови форми вуха. Послідовність і особливості виконання малюнка вуха.
26. Пластична анатомія губ. Закономірності будови форми губ. Послідовність і особливості виконання малюнка губ.
27. Пропорції голови людини.
28. Перерахуйте основні кістки черепа людини. Особливості будови форми людського черепа.
29. Лінії побудови і опорні точки при створенні малюнка голови.
30. Особливості об'ємної моделювання гіпсової голови.
31. Виконання начерків з одягненою фігури людини.
32. Лінійно-конструктивна побудова малюнка голови.
33. Матеріали для малюнка. Техніка малюнка і виразні властивості матеріалів (вугілля, соус, сангіна, перо, пензель, фломастер). Технічні і фізичні властивості матеріалів.
34. Завдання і виразні засоби творчих малюнків і начерків.
35. Виразність малюнка (на прикладі малюнка голови людини).
36. Роль світла і тіні у виявленні характеру моделі.
37. Що ми маємо на увазі під умінням бачити, візуально сприймати, спостерігати в процесі виконання малюнка?
38. Облік і передача вікових особливостей голови людини при виконанні малюнка.
39. Малюнок голови людини з плечовим поясом.
40. Особливості малювання голови людини в ракурсі.
41. Постановка ока при виконанні малюнка голови. Сприйняття частини і цілого.
42. Використання різних матеріалів (вугілля, сангіна, олівець, одноколірна акварель) при виконанні малюнка голови.
43. Використання різних технічних засобів малюнка при виконанні начерків.

Підсумковий контроль (кафедральний перегляд).

Для отримання заліку чи екзамену студенти зобов'язані представити для перегляду кафедрою завдання виконані протягом звітного періоду: аудиторні, самостійні, домашні роботи (їх кількість визначена робочою програмою), та «екзаменаційну» роботу. Представляються роботи, виконані протягом всього семестру (і аудиторні, і самостійні), належно оформлені, з усуненими недоліками, які були виявлені в ході поточного контролю (за необхідності).

Кафедральний перегляд є складовою частиною підсумкового контролю (заліку, диференційованого заліку або екзамену); інформація про особливості його роботи задекларовані у «Положенні про кафедральні перегляди відділення образотворчого мистецтва кафедри музичного та образотворчого мистецтв педагогічного факультету Ізмаїльського державного гуманітарного університету». Під час огляду викладач, що викладає певну дисципліну, рекомендує та обґруntовує поточну й екзаменаційну оцінку (окремо за екзаменаційну роботу). Колектив кафедри залишає за собою право змінити оцінку, з огляду на представлені студентом роботи, якщо викладач не довів їх правомірність.

Загальні критерії оцінювання кафедрального перегляду:

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Високий рівень:	<p>На перегляд представлено виконані та належним чином оформлені практичні роботи в повному обсязі. Якість робіт свідчить, що теоретичний зміст навчальної дисципліни засвоєний повністю, сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом, якість знань та вмінь близька до максимальної.</p> <p>Студент має системні, повні, міцні знання в обсязі та в межах вимог освітньої програми, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Дотримується методичної послідовності виконання завдання, під час створення форми підпорядковує дрібні деталі великим. Студент демонструє як володіння теоретичним матеріалом так і самостійними навичками їх практичного застосування. Правильно передає основні пропорційні співвідношення та форму.</p> <p>Обов'язковими є наявність усіх практичних завдань з навчальної дисципліни (аудиторні та самостійні). Роботи виконані на належному рівні. Реалізація відповідає поставленому завданню. Робота оформлена згідно вимог. При виконанні роботи, крім необхідних складових, виявлено творчий підхід, опрацьована додаткова література, подана власна точка зору.</p>
Середній рівень:	<p>На перегляд представлено виконані та належним чином оформлені практичні роботи в повному обсязі. Якість робіт свідчить, що теоретичний зміст курсу засвоєний практично повністю, необхідні практичні навички роботи з засвоєним матеріалом сформовані майже повністю.</p> <p>Студент добре опанував вивчений матеріал, застосовує знання у стандартних ситуаціях, уміє аналізувати й систематизувати інформацію, самостійно використовує традиційні докази із правильною аргументацією.</p> <p>Студент дотримується методичної послідовності виконання завдання під керівництвом викладача. Знання та практичні уміння й навички достатні, однак наявні окремі помилки у послідовності виконання завдання. Студент передає основні пропорційні співвідношення, може застосовувати знання у практичних ситуаціях, запропонованих під час лабораторних занять.</p> <p>Наявність усіх практичних завдань з навчального курсу (аудиторні та самостійні). Робота оформлена згідно вимог, хоча є незначні недоліки щодо методичної послідовності та технологічного виконання. У роботі трапляються незначні стилістичні помилки.</p>
Достатній рівень:	<p>На перегляд представлено виконані та належним чином оформлені практичні роботи в повному обсязі. Якість робіт свідчить, що студент добре володіє теоретичним матеріалом. Теоретичний зміст курсу засвоєний майже у повній мірі, сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом, якість знань висока.</p> <p>Уміє самостійно аналізувати та застосовувати основні положення теорії при вирішенні нестандартних завдань, робити правильні висновки, приймати рішення.</p> <p>Присутні добре знання та розуміння понятійного апарату з тієї чи іншої теми, вільне оперування категоріями композиції, засобами зображення та</p>

	<p>вираження.</p> <p>Знає методику та послідовність виконання завдання. Дотримується методичної послідовності, під час виконання завдання. Студент демонструє як володіння теоретичним матеріалом так і самостійними навичками їх практичного застосування. Правильно передає основні пропорційні співвідношення та форму.</p> <p>Наявність усіх практичних завдань з навчального курсу (аудиторні та самостійні). Робота оформлена згідно вимог. При виконанні роботи, виявлено правильну методичну послідовність виконання.</p>
Низький рівень:	<p>На перегляд представлено виконані практичні роботи. Якість робіт свідчить, що теоретичний зміст курсу засвоєний лише фрагментарно. Необхідні практичні навички не сформовані. Студент не орієнтується у навчальному матеріалі.</p> <p>За додаткової самостійної роботи над матеріалом навчального курсу можливе підвищення якості виконання завдань. Не вміє аналізувати навчальний матеріал і робити власні висновки.</p> <p>Студент неспроможний виконати завдання у певній методичній послідовності. Відтворює лише окремі фрагменти, допускається значних порушень в передачі основних пропорційних співвідношень. Не здатний застосовувати знання у практичних завданнях лабораторної роботи, не підпорядковує деталі великій формі, не може виявити закономірності будови форми та виконати технологічно.</p> <p>Наявність не всіх практичних завдань з навчального курсу (аудиторні та самостійні). Робота виконана фрагментарно, нашвидку. Реалізація роботи лише частково відповідає завданню. Оформлення роботи не відповідає вимогам. Відсутня організаційна структура</p>

8. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою. Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного, проміжного контролю та підсумкового контролів (як загальна сума балів за окремі види контролів). Нарахування балів за поточний контроль відбувається відповідно до «Положення про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ» http://idgu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/06/polozhennja_pro-porjadok-ocinjuvannja-rivnja-navchalnyh-dosjahren-zi-zminamy.pdf

Схема розподілу балів

Максимальна кількість балів	40 балів (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100-балльну шкалу з ваговим коефіцієнтом 0,4	10 балів (проміжний контроль) – за результатами виконання модульної контрольної роботи	50 балів (підсумковий контроль) – за результатами виконання екзаменаційної роботи
------------------------------------	---	---	--

Мінімальний пороговий рівень	20 балів (поточний контроль)	6 балів (проміжний контроль)	25 балів (підсумковий контроль)
-------------------------------------	-------------------------------------	-------------------------------------	--

Нарахування балів за екзамен

	Екзаменаційна робота (складові)	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів
1	1 питання	10	5
2	2 питання	10	5
3.	«Екзаменаційна» робота	30	15
Всього		50	25

	семестр	Екзаменаційна робота (види)
1.	I семестр	Зображення натюрморту з гіповою розеткою (екзамен).
2.	II семестр	Зображення складного натюрморту з предметів, різних за формою, фактурою і тоном (екзамен).
3	III семестр	Рисунок голови натурника
4	IV семестр	Портрет натурника з плечовим поясом (екзамен).

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Досягнення студентів на практичних заняттях, а також виконані ними самостійно роботи оцінюються за шкалою від «0» до «5».

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	отримує студент за глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навиків з навчальної дисципліни "Живопис". Легко орієнтується в теоретичному матеріалі, володіє понятійним апаратом, уміє зв'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, висловлювати і обґруntовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає грамотний, логічний виклад відповіді (як в усній формі, так і в творчій роботі), якісне і правильне оформлення навчальних завдань. Студент здатний до самостійного та художньо-творчого мислення
4 бали	отримує студент за правильне виконання завдання з двома-трьома суттєвими помилками. Такими помилками можуть бути недоцільно використані засоби зображення та вираження. Студент демонструє неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією. Недосконале володіння технікою. Мислення репродуктивно-творче.

3 бали	заслуговує студент, який виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, що справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь студента буде на рівні репродуктивного мислення, студент слабо знає структуру курсу, допускає помилки у відповіді, неточності, вагається при відповіді на видозмінене запитання, разом з тим студент володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді
2 бали	виставляється, коли студент демонструє розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при виконанні навчальних завдань. Як правило, оцінка "незадовільно" виставляється студенту, який не може продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
1 бал	виставляється студенту за повне незнання і нерозуміння навчального матеріалу або відмову від відповіді і передбачає повторне вивчення студентом дисципліни.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Види роботи для поточного оцінювання

Вид	Максимальна кількість балів
Практична робота в аудиторії (за кожне окреме заняття)	5
Самостійно виконані роботи	5
Усна доповідь, презентація по темі	5

Критеріями оцінювання практичної роботи є якісне і правильне оформлення навчальних завдань, охайність виконання, працелюбність, творчий підхід.

Студенту який не має належних матеріалів та інструментів для виконання аудиторного завдання оцінка автоматично знижується на 10%.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна робота оцінюється в межах від «0» до «10» балів за такими критеріями:

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 (8-10 балів)	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, наводить приклади, вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 (5-7 балів)	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрутовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних питань, наводить приклади, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.

3 (3-4 балів)	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Однак не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, припускається суттєвих неточностей та
2 (0-2 балів)	Оцінюється робота студента, який достатньо не володіє навчальним матеріалом, однак фрагментарно, поверхово (без аргументації й обґрунтування) викладає окремі питання тем, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань

Викладач

Карп О.Д.
(ПІБ)

Затверджено на засіданні кафедри музичного та образотворчого мистецтв
протокол № 10 від «18» травня 2020 р.

Завідувач кафедри

Сироткіна Ж.Є.
(ПІБ)